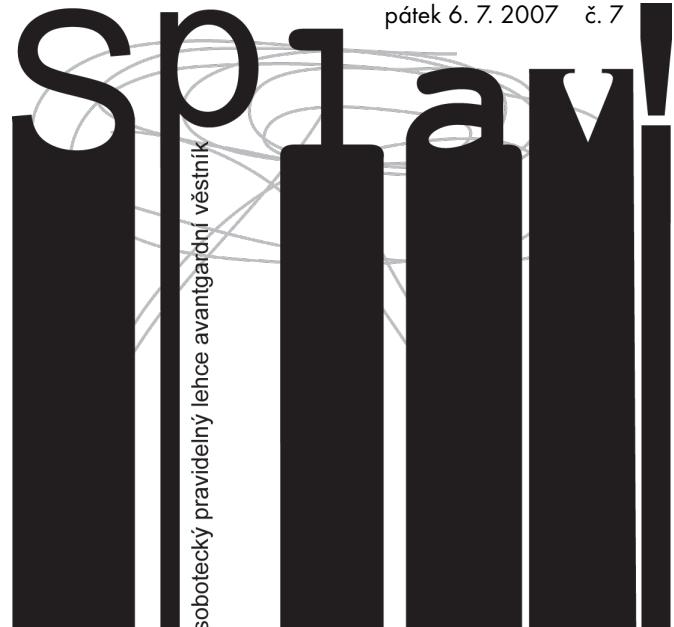
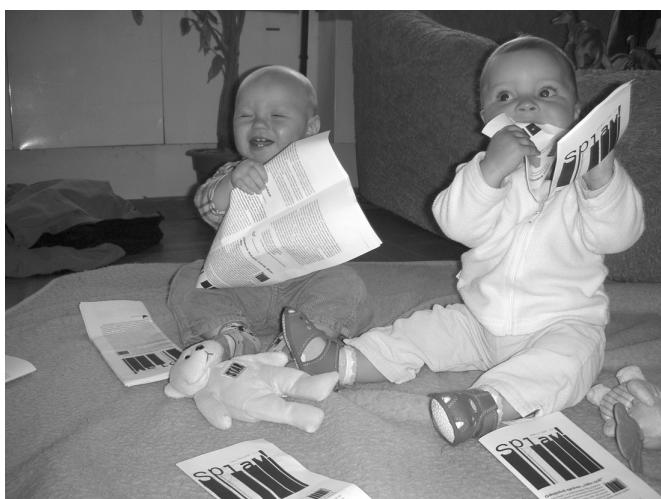
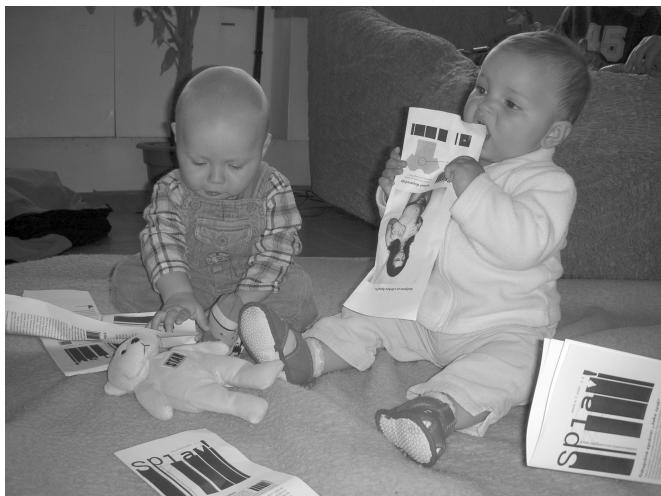

Smějeme se s dívkou Splav!u

Rady návštěvníkům festivalu

Vezměte si dostatek peněz na trička.

Vezměte si dostatek vitamínů a teplé spodní prádlo.

Noste chleba raději v náprsní kapce než v kufru.

Naučte se mít rádi vodu. A pivo.

Neserte místní hudební idoly.

Učete se jazyky.

Potřebujete-li rozměnit, stavte se v redakci.

Pište Solnice, nebo solnice – podle toho, kdo to bude čist.

Do Solnice (i solnice) chodte včas, vržou tam dvere.

Nebojte se reagovat na články, které nenapsal Chromy.

Nestyděte se. My se také nestydíme.

Zlatí hadi zlatě kadí.

Natřete svou ponorku na žluto.

Rozlišujte krádež a loupež.

Vratte Lomozovi mobil!

Usmívejte se na dívky z knihovny. Zaslouží si to.

Vyhrajte přílbu Saurona.

Lidé, čtěte!

Lidé, spěte!

Levely v Prince of Persia se přeskakují kombinací Shift+L.

Program berte s rezervou.

Pište básně. Raději dobré.

Pište domů.

Pište nám.

Budžes je idyla. To si pište.

Nesmějte se blbým vtipům v divadle.

Búrovna je sice z ruky, ale stojí za návštěvu.

Císařovo nové divadlo jste vy.

Toto není třicátá rada.

Toto je třicátá rada.

Neztrácejte hlavu. Ani tělo.

Nechte durman na pokoji. Oměj taky.

Za deště vystupují na zahradě jen surrealisti.

Nepijte z kašny, chcal do ní Šrámek. Kejmar nejspíš taky.

Vít Prokopius, Ondřej Šmejkal a Tereza Botlíková

Ptáme se soboteckých podnikatelů a zaměstnanců služeb

1. Připravujete se nějak speciálně na festival?
2. Jaký vliv má festival na vaše podnikání?

Cukrárna

1. Nepřipravujeme se. I když – objednáváme asi větší množství záusků.
2. Máme sice větší tržby, ale to je důsledek začátku prázdnin. Myslím si, že účastníků Šrámkovy Sobotky bývalo více.

Knihkupectví

1. Vždycky si musíme dopředu nakoupit zboží, o kterém víme, že asi půjde na odbyt.
2. Samozřejmě se to projeví. Přijde spousta lidí, kteří si kupují regionální literaturu, máme tady i Šramkův *Měsíc nad řekou*, potom máme pohlednice...

Potraviny paní Horčíkové

1. Nepřipravujeme se nijak zvlášť – my jsme zásobení pořád. Jsme zaměření hlavně na pivo, ale lidi kupujou vody, pivo, sušenky, všechno...
2. Tržby jsou trochu větší, ale to bývá každý rok o sezóně.

Textil

Nerozumím.

Informační centrum

1. Vůbec ne.
2. Nejvíc se stejně prodává turistická známka. Důsledkem festivalu jsou jen větší požadavky na vyhledávání spojů a podobně, ale dá se říct, že to zvládáme.

Bistro Radnice

1. Ne. Piva je vždycky dost.
2. Podepisuje se na tržbách – kladně.

Ptala se Kateřina Veselovská

Poněkud tvrdší oříšek

Poslední kolo naší tipovací soutěže přináší hádanku o něco složitější. Jedná se sice opět o slavného českého spisovatele, uhodnout jeho jméno by však – alespoň podle našeho názoru – měl být poněkud tvrdší oříšek. Rozpoznání sbírky považujeme za témař nemožné. Z tohoto důvodu budou správně tipující tohoto kola ohodnoceni dvěma body za uhodnutého autora a dvěma body za sbírku.

Dnes večer proběhne slosování a vzítřejším čísle bude označen celkový vítěz. Připomínáme, že do slosování můžete proniknout již zajeden správný tip. Pro nikoho tedy ještě není pozdě! Zvláště vzhledem k tomu, že můžete odevzdávat rovněž tipy na autory a sbírky předchozích čísel.

Nepláčí pro ženu

Nepláčí pro ženu,
pláčí pro svůj sen:
v prachu na silnici
leží pohozen

jako květ makový,
schnoucí rudý květ,
který odhodila,
chtějíc dovádět.

Nepláčí pro ženu,
pláčí pro život:
nedošel jsem cíle
o poslední schod.

Měkká ústa chladná
řekla tvrdě dost,
minulost jsem prohrál,
ztratil budoucnost.

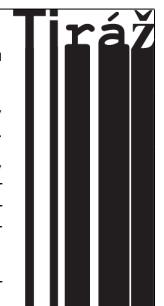
SPLAV! - Sobotecký Pravidelný Lehce Avantgardní Věstník

Vychází v Sobotce během konání 51. ročníku festivalu Šramkova Sobotka, od 30. 6. do 7. 7. 2007. Cena 10 Kč.

Vydává občanské sdružení SPLAV!, Milada Horákové 123, 160 00 Praha 6, IČ 26674122. Evidenční číslo MK ČR E 15812.

Redakce: Hanuš AXMANN, Tereza BOTLÍKOVÁ, Jan CHROMÝ, Lucie KORYNTOVÁ, František MARTÍNEK, Jana MELKOVÁ, Jakub NOVOSAD, Lukáš NOVOSAD, Kateřina PÍNOVÁ, Vít PROKOPIUS, Michal PUHAC, Ondřej ŠMEJKAL, Kateřina VESELOVSKÁ, Nelly VOSTRÁ

Vychází za příspění Studentského fondu FF UK a Královéhradeckého kraje.

O časovém plánování

Polemika Docela mi vadí, že některé části letošního programu Šrámkovy Sobotky se bez varování časově překrývají. Tištěný program uvádí jen začátky, nikoli konce. Chceš stihnout další pořad? Tak to se připrav, že možná budeš muset z předchozího utéct před koncem. (Jistě velmi ohleduplně.) Že si mám předem vybrat a na ten předchozí pořad vůbec nejít? Hmm, prima rada, ale k takovému plánování mi jaksi chybí informace.

Vrcholem (aspoň doufám, že už nic horšího není naplánováno) bylo současné vystoupení Alfreda Strejčka v solnici a velmi hlasité jazzové kapely na náměstí přímo před jejím vchodem. Rád bych si doprál oboje, jedno po druhém, ale musel jsem si vybrat. Zvolil jsem Alfreda Strejčka a své volby jsem nelitoval. Litoval jsem ovšem Alfreda Strejčka, že musel vystupovat v sále, kde kromě obvyklého bouchání dveří rušil i ryčný jazz z náměstí.

Uvítal bych, kdyby jednotlivé pořady na sebe navazovaly tak, aby se dalo stihnout všechno. Pokud si vzpomínám, vloni to šlo. Pokud už v programu nějaké časové překryvy jsou, je třeba je zveřejnit.

A mimochodem, nešlo by něco udělat s těmi dveřmi v solnici?

Jura Demel (mladší)

Není Kejmar jako Kejmar

Errata Všem, které jsem ve včerejším čísle urazil článkem *Ne-slavně končí slavný rod*, se hluboce omlouvám. Především pak doufám, že mou omluvu přijmou samotní poštřízení, tj. příslušníci slavného hudebního rodu Kejmárových. Jejich ctěné příjmení bylo totiž ztotožněno se jménem vulgárního individua, pasáka ovcí a náruživého pijana Davida Kejmara. Jak však bylo zjištěno, jednalo se o ztotožnění mylné a zcela neopodstatněné.

Jan Chromý

PROGRAM

9.00 SPOŘITELNA

Ó nožky, nožky! O Horových překladech

Evžena Oněgina

PhDr. Stanislav Rubáš, Ph.D. – přednáška

11.00 SPOŘITELNA

Prezentace nakladatelství Thovt

13.30 ZAHRADA ŠRÁMKOVA DOMU

Dar jazyka – Výbor z díla Jiřího Hallera

Prezentují Jan Chromý a František Martínek

15.00 NÁMĚSTÍ

Smutná podívána o tom, jak upálili mistra Jana Husa

Císařovo nové divadlo

16.30 ŠRÁMKŮV DŮM

Jules Verne: Ocelové město

Poslech rozhlasové hry, r. Jiří Horčička

19.30 SPOŘITELNA

Večer dílen

22.00 SOKOLOVNA

Učitelská dílna

JÍDELNÍČEK

Snídaně: Obložený talíř, chléb, čaj

Oběd: Polévka z kysaného zelí s klobásou

Vepřová masová směs, dušená rýže

Večeře: Pečené kuřecí stehno, vařené brambory, rajče

Splav! doporučuje

Sobota 7.7.2007, 17° zahrada Šrámkova domu

**Janota 1935
Green Smátroll
Koncert**

22° ... a bude hůř
projekce filmu

Drahá Miličko

Dopisy

(Fráňa Šrámek Miloslavě Hrdličkové)

Ke Šrámkovu seznámení s Miloslavou Hrdličkovou, absolventkou tříleté obchodní školy Ženského výrobního spolku, která se jako první žena stala úřednicí pražského magistrátu, došlo 27. května 1905, v předvečer všestudentské slavnosti v restauraci Uranie po premiéře Června, který tam sehráli anarchističtí studentští ochotníci. Náhodným setkáním začala velká láska, která přerostla v hluboký celoživotní vztah. Úryvky z dopisů Fráňi Šrámkové Miloslavě Hrdličkové si můžete přečíst v tomto a následujícím čísle Splav!u.

16. ledna 1917

Drahá Miličko,

údiv, to byla sice vždycky moje nejvyšlapanější cestička do života, životem a kolem života, leč nikdy jsem se neudivoval více, než jak se udivuji nyní nad každou podrobností týkající se Tebe, zanese-li mi sem její ozvěnu příznivý vítr pošty. Všechno mi připadá samozřejmým, co žiji já tady, nohy na tom dobrě stojí, ruce se toho bezpečně zachycují, ale jak to zavoní trochu Miličkou, tam už počíná pohádka. Nejprostší věc, jakože Tvůj nový rukávník, je podívaná pro mne na dny a noci, můj údiv vyraží indiánské křiky, nestací se dívat a divit, a jde-li o lačnou posluchačku přednášek Filozofické jednoty, spurtuje se tím více dláždění, po kterém chodíš od Vinohrad k Vršovicům, není už dlážděním, pražský sníh, padá-li na Tebe, není už sněhem, na tisíckráte stoupám s Tebou v snách po jedných známých schodech, a vždycky je tu něco, co nemohu pochopit a co mne zalévá neobyčejným pohnutím – tak tu chodím a žiji, stále na špičkách za Tebou vyhlížej a neprestávaje se divit, tak jsi mi celá záběhla do pohádky. Nijak se tím netrap, že jsem si tě přestěhoval do takového vzdušného, křehkého zámečku; přijdu si tam jednou pro Tebe a snesu si tě opatrně opět dolů na zem, tak opatrně, že to ani nezpozoruješ, a bude potom opět na Miličce, aby údivem otvírala oči. Tvůj, drahá milenečko,

Franta

30. června 1917

Drahá Miličko,

stále čekám, požaluješ-li, vyčeš-š-li, že mé lístky zejí vytrvalou prázdnou. Čekám marně. Nežaluješ, nevyčítáš. Naopak. Posledních pět Tvých lístků (20.–24. 6.) je pětihasou chválu života. A smědě jsou, létem olíbané jako Ty. Nevidím tě nyní jinak než v rámci léta. Jsi léto v létě, zlaté zrající „tracetiletí“, druhé nalezené mládí. Chce se někdy Tvým řádkům škádlit, špendlíčkem rozmarně píchat. Poddávám se, směje se. A někdy v nich umdlíš se zavřenýma očima, nebezpečné letní poledne; a tu přijdu po špičkách, maje jen něhu pro Tvé zavřené oči. Je hodně krásných žen. Dělají také rozkošné věci. Jsem příliš málo slepý, abych to neviděl. Ale jen to, co děláš Ty, všechno, co děláš Ty, prochází mým srdcem. A už to nebude jinak, milenečko má, ženo na světě nejdražší. A věř, chtěl jsem Ti jinak psát; nemohu za to, že jsem si jen vzdýchl; pořád se mi nechce psát v kinematografických vteřinách, jak to u nás běží a co přinášejí hodiny a dny. Co je po tom všem.

Tvůj

Fráňa

Ještě k domu na náměstí

V úterý 3. 7. 2007 uveřejnili ve Splav!u redaktori Tereza Botlíková a Ondřej Šmejkal zprávu o pořadu věnovaném životu a dílu manželů Hejnových, k němuž Jiří Hraše celkem tři roky sepisoval knihu *Tam v tom domě na náměstí*. (Připomínám: psanou původně k výroční padesáté, tedy loňské Šrámkové Sobotce.) Vzhledem k tomu, že oba redaktori ve svém příspěvku psali více o geologickém vývoji zdejšího kraje než o knižce a pořadu, byl jsem redaktorkou knihy Marií Sekerovou požádán, abych sjednal nápravu.

Poznamenávám však, že článek obou redaktorů považuji za vynikající kritickou práci. Na pořadu o Hejnových jsem sice nebyl, ale jasnorozuměl jsem, že sami o životě Hejnových a jejich práci pro Sobotku (a nejen pro ni) ke své vlastní škodě nic nevědí, a proto také Hejnovy nijak nehodnotí, zato se (byť metaforicky) vyjadřuji k pořadu, jehož byli návštěvníky a který je v ideálním případě měl k odkazu manželů Hejnových dovést. Dle Botlíkové a Šmejkalova ohlasu se to průvodcům včera zkrátka nepodařilo, neboť pořad na ně působil dojemem „hrubě ulomkovité horniny ceromanu“. Zdržuje takové věci vysvětlovat.

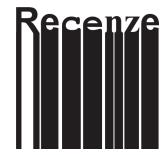
Ted' ke knížce: vyšla v už renomované edici Knihovnička Českého ráje a vydaly ji SMK Sobotka a o. s. Šrámkova Sobotka. Předmluvu sepsal Jan Bílek, redaktorkou knížky je Marie Sekerová. Autorem je MgA. Jiří Hraše. Považuji tuto knížku jednoznačně za přínosnou a v mnohém objevnou (sumarizace práce několika významných regionálních pracovníků). Hraše se Hejnovým věnuje podrobne, prezentuje dobově polemiky (např. mezi Marií Hejnovou a Svatoplukem Pastyřkem), soukromou korespondenci z různých zdrojů, v druhém plánu seznámuje s dějinami místního periodika, tj. *Zpravodaje Šrámkovy Sobotky*, atp. Charakter monografie však knížka nenaplňuje, neboť místy vypadá spíš jako memoáry. Hraše není nestranný. Je vlastně jedním z hrdinů knížky (často používá 1. osobu sg.), familiárně píše o Hejnové jako o Marušce, a když uvádí její příjmení, snad vždy úslužně připojuje titul prof. Pravidelné zdvojování ukazovacích zájmen je také zbytečné emocionalizování textu. Úhrnem jde tedy o angažovanou knížku. Není to špatně (naopak se takové autorské rozhodnutí dá čekat), jen tento styl knihu oslabuje, protože neodpovídá dnešním normám žánru. U autora Hrašeho ročníku se ale zvolenému stylu nedivím (raději opět: to není nadávka). Co však opravdu není v pořádku, je podezřelá práce s parafrázemi a citacemi. Místo neutrálního citování klíčových pasáží polemik jsou tyto jen parafrázovány, tedy interpretovány, a to vždy s kladným znaménkem na stranu Hejnových. Tak se monografie psát nemá.

Výborný nápad bylo zařazení oddílu *Kalendárium k životu a dílu manželů Hejnových*, kde jsou v třísloupcovém leporelu Václav Hejn – Sobotka – Marie Hejnová uváděny podle ročníků významné události spojené s festivalem a jednou ze tří sledovaných položek. Příjemně přehledný dějepis.

Hejnovým bezesporu všichni vděčíme za to, že jsme letos tady. Jiří Hraše je uctil podle svého, jak nejlépe dokázal. Má to řadu much, ale čist se to má a musí.

Lukáš Novosad

se pomíjejících věcí. Nic není snazší než propást tuto příležitost, kteřá přichází jen jednou. *Devátá elegie*, kterou jsme slyšeli, představuje zástupně deset věcí, jež vyžadují poetickou záchranu: dům, most, bránu, džbán, studnu, jabloň, okno, dále sloup a věž a konečně práh. Tyto ohrožené a pomíjivé věci důvěřují člověku, že je promění v neviditelné ve svém srdci.

Ale zpět k pořadu: byl velmi povedený, přednes obou dam zaujal a neupadal do monotónnosti (zdůrazněme, že vystoupení trvalo čtyřicet pět minut!). Projev M. Longinové se zdál – i přes marginální výhrady výše – výraznější. Drobny povzdech nad náročností textů a tím, že jen slyšené je bylo obtížné sledovat, je pouze můj osobní a ukazuje rezervy na straně vnímatele, nikoli programu.

Umělcům ze srdce děkuji za večerní zážitek – a závěrem jim vydajdruji politování, protože úrovni jejich produkce ani náhodou neodpovídala následná odměna, bídňá láhev skelempistra.

František Martínek

Slovanský almanach o Sobotce

Při ranním posezení v cukrárně byl přede mne položen zprvu nečitelný text, v němž po několika vodkách mé cvičené oko rozpoznalo azbuku a následně *Slovanský almanach* Ruské akademie věd. V tradici ruských románových fresek v něm dokázala paní Ludmila Budagovová, zasloužilá zahraniční účastnice mnoha ŠS, na ploše deseti stran s dojemnou důkladností přiblížit ruské akademické obci průběh loňského jubilejního ročníku festivalu, „duševní kvality a diplomatické schopnosti“ organizátorů normalizačních Sobotek, dějiny Sokola, vztah Čechů k ruskému jazyku, náhlé proměny počasí před třiceti lety, osudy několika básníků, místní paměti hodnosti, nenápadné hrdinství sovětských vojáků a problematiku vykřičníku v názvu časopisu, který právě čtete.

Zdravíme tímto paní Budagovovou a vzkazujeme jí, že SPLAV! je imperativ.

Veronika Tupá

Dnes ve 13.30 na zahradě Šrámkova domu (v případě špatného počasí v knihovně) představí šéfredaktor a redaktor Splav! své neméně významné ediční dílo.

22. října 1917

Drahá Miličko,

od včerejška jsme v sychravé sedi, rezavých skvrn v listoví přibylo, pochopitelně, že naše tendence k domovu je ostřejší. A když jsem teď po ránu vyšel a naše sousedka primárka svolávala k snídani drůbež, volajíc zpěvavě: „puj, puj, puj, puj“, a když se tak kolem ní všechno velkým hejнем seběhlo, husy, kachny, krůty, slepice i svině s podsvinčaty, bylo mně z té rodinky, z toho pokojného obrázku tak měkce a zatesknil jsem až hříšně. Myslím si, včera byla neděle, představuji si podzimní neděli v Praze. Jdu pražskou podzimní neděli, všeck rozčekán, kde bych Tě potkal, abych Tě potkal, abych Tě uviděl, nespáten Tebou. A potkávám Tě. Na desíti dvaceti místech, kudy jsem s Tebou chodíval. Jdeš jednou sama, podruhé s někým, koho neznám. Jsi rozesmátá, máš ozáblou špičku nosu a větrné růžičky tvářích. A chodím, chodím pražskou podzimní neděli, abych Tě ještě stokrát potkal. Pošetilá hra, vid?

Tvůj

Fráňa

Nový život solnice

Rozhovor s Drahomírou Flodrmanovou

Důležitým festivalovým prostorem se letos stala opravená solnice. Vzpomínám si, že během loňského ročníku Šrámkovy Sobotky probíhala rekonstrukce. Kdy se divadlo otevřelo veřejnosti?

Provoz jsme zahájili 8. 6. komedií *Mrchy* v podání Intimního divadla Bláhové Dáši. Další fáze rekonstrukce nás ale ještě čeká, protože současný stav neumožňuje celoroční užívání. Nutnou podmínkou je topení, to je ale závislé na tom, kdy bude zahájena druhá etapa plynofikace Sobotky, a to zase na tom, kdy přijdou peníze. Bylo by krásné, kdyby se to povedlo ještě letos na podzim. Zároveň se bude dělat klimatizace, protože v těch pískovcových zdech se drží vlhkost a zaplněný sál se také poměrně snadno vydýchá.

Budete během léta solnici nějak využívat?

To je trochu komplikované tím, že divadla mají prázdniny, takže je problém zajistit účinkující. Rádi bychom ale pravidelně o sobotách uváděli dětská představení a snad se také podaří domluvit vystoupení nějakého amatérského divadla. Jednáme o komediálně laděné hře *Liz a Betty* americké autorky Liz Fullerové. Určitě solnici využijeme během soboteckého jarmarku, který proběhne 25. srpna, a pak bychom rádi organizovali každý měsíc alespoň jednu akci. Může tu vystupovat naše Studio Šrámkova domu, amatérská divadla, mohou se tu konat komornější koncerty nebo besedy pro školy. Určitě by se ten prostor dal nabídnout různým firmám například na obchodní prezentace.

Pokud vím, plánovalo se také obnovení kina...

To opět závisí na penězích. Projekt je připravený, máme i provozovatele, ale teď je potřeba půl milionu, aby bylo možné skutečně začít promítat. Kino tady fungovalo od roku 1922 a po válečné přestávce znovu až do začátku 90. let. Pak se promítalo ještě během festivalů v letech 2001 a 2002, kdy z iniciativy Tomáše Horyny začala solnice znovu ožívat. Tehdy byla už deset let zavřená (poslední akcí,

která se zde uskutečnila, bylo v roce 1991 natáčení videoklipu skupiny Lucie k písničce *Černí andělé*) a když jsme ji s Tomášem a tehdejším starostou objevili, sloužila jako dílnička pracovní čety. Na jejím vyklizení má zásluhu i první redakce Splav!u. Kromě filmů ty dva ročníky hostila i Tomášovo Divadlo V bytě, pak jsme ji znova zavřeli a začali ve zchátralém objektu bojovat s vlhkostí a dřevomorkou. Tomáš a jeho otec, kunsthistorik Mojmír Horyna, vypracovali úvodní studii postupu rekonstrukčních prací a následného využití stavby. Nějakou dobu trvalo, než jsme pro tento záměr získali zastupitelstvo, které zvažovalo, zda poměrně velké množství peněz investovat do opravy solnice, nebo spíše do městských komunikací.

Co všechno rekonstrukce obnášela a kolik stála?

Byl opraven krov, provedeny základní izolační práce, natažena nová elektroinstalace, vybourána stará prkenná podlaha hlediště, kterou jsme nahradili betonovou, sál byl vyštukován, vymalován, byl tu položen zátežový koberec a nainstalovány opravené a přečalouněné původní sedačky. Také se upravily šatny, sociální zařízení a okolí zadní části budovy.

Rekonstrukce stála k dnešnímu dni více než 3 600 000 Kč, z toho asi 1 650 000 jsme získali z grantů, především z odboru památkové péče ministerstva kultury. Podílel se samozřejmě městský úřad, v loňském roce asi půl miliónem, královéhradecký kraj a sponzoři. Loni tady probíhala dokonce sbírka. Šramkovci dali dohromady asi 7 500 Kč, za které jsme kupili velký reflektor.

Které firmy se na opravě podílely?

Autorem projektu je architekt Sommer, stavební práce prováděla z větší části firma Petr Koťátko. Osvětlovací techniku dělala jičínská firma Proficonnect, která má zkušenosť s osvětlováním divadel. Před tím červnovým představením tu ještě na poslední chvíli spojovala kabely a díky ní jsme sehnali také odlehčenou látku na opunu, jež se došívávala pár hodin před představením přímo na jevišti.

Během uplynulých pár dnů právě světla zlobila, drobné nedostatky mají také dveře. Řeší se to nějak?

Bohužel se stalo, že u elektrikářských prací nebyl divadelní technik nebo architekt, který by měl s něčím takovým zkušenosť. Je ale třeba vzít v úvahu, že jde pořád o zkušební provoz. U dveří se počítá s jejich odhlučněním a instalací závěsu, který přispěje ke zvukové izolaci.

ale měl docela šestí, protože kdyby neumřel na tom přechodu, když ho přejela ta sanitka, tak by umřel v tom koncentráku, a to by trvalo déle.

Ještě předtím, než Mundstock umřel, tak se hodně připravoval. Podobně jako se připravují třeba fotbalisti před mistrovstvím světa. Třeba si chystal kufr, aby ho neměl moc těžký, taky vynikající metodu, jak ten kufr nosit, aby se nepronáslel. Každých deset kroků si kufr přendal do druhé ruky a první ruku proklepával a promačkával, aby ji prokrvil. Odteď budu nosit kufr jedině takhle, protože je to efektivní. To nošení kufru mu ale nakonec nebylo nic platné, ale o to vlastně nešlo, protože to je přece, jak každý ví, původně psychologický román, a u toho je důležité to, že mu jde o psychologii a ne o to, jak to skončí.

Taky se mi moc líbilo, že tam Jaroslav Achab Haidler hrál několik postav najednou, protože byl sám a prostě to nějak musel udělat. Ale zvládl to dobře. Taky dobře vystihl takovou tu bezmoc, bezvýchodnost situace, jestli mi teda rozumíš, jak to myslím. Byl zkrátka perfektní a ode dneška je to můj oblíbený herec. Jenom mě trochu mrzí, že jsem si zapomněl vzít jeho autogram, protože to bych si ho pak mohl dát do památníku.

Tvůj

Budžes

Jan Chromý

Básnický zážitek pro pokročilé

Na včerejším nokturnu zazněly dva delší Rilkovy texty. Martina Longinová si připravila prózu *Příběh vyprávěný tmě* v překladu Bohumila Mathesia. Výraznou a procítěnou interpretaci povídky s mnoha dialogy možná trochu rušily recitátorčiny špatně sykavky (okrajově i jiné souhlásky). Soňa Pariláková pak přenesla *Devátou elegii* ve slovenském překladu Miroslava Válka. Obě vystoupení orámoval hrou na drnkací nástroje Jiří Červín.

Recenze

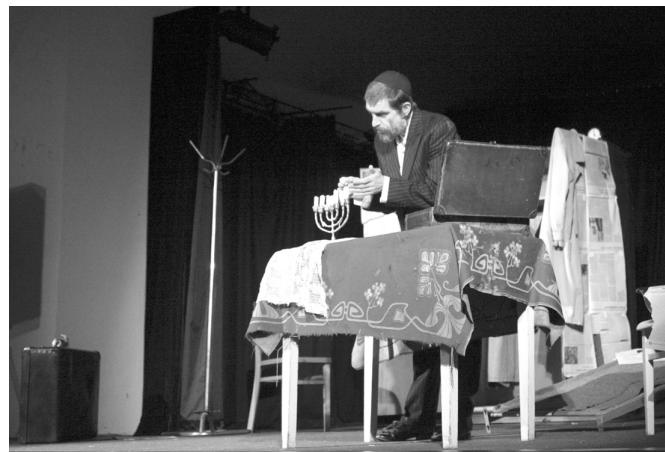
Dovolte mi zprostředkovat jeden z mnoha možných exkurzů do Rilkovy poetiky: Jak napsal Peter Demetz (v eseji *Jiří Orten und Rainer Maria Rilke*), v *Elegiích* je patrný básnický proces zmocňování

skutečnému odporu se nezmůže a v podstatě o něj ani neusiluje. Miluje život a udělá cokoliv pro to, aby nemusel zemřít. I kdyby měl přistoupit na jiná pravidla. V tomto pro mne nejsilnější poselství Fuksova textu. Přizpůsobím-li se, možná nezahynu. Existenční princip podložený tragédií jednoho životního osudu.

Haidler dokázal ve své jevištní verzi vytěžit z předlohy maximum. Některé z pasáží sice na diváka mohly působit zbytečně dlouze a přehnaně popisně, ale na celkové vyznění tohoto hodinového monodramatu to nakonec nemělo sebemenší vliv. Odešel jsem v dojetí a podle okolních reakcí soudím, že jsem nebyl sám. Haidler dokázal na malém prostoru rozehrát svůj part během pouhé hodiny natolik přesvědčivě, že se člověk bojí si jen představit, jak krutá ta druhá světová válka mohla být. Krom práce s Mundstockem samotným byl obdivuhodným způsobem schopen ve svých dialogizovaných promluvách zacházet i s postavami dalšími, a tak citlivě do tvářet charakter titulní postavy. Scéna ve svém minimalistickém pojetí jen umocnila surovost prostředí a doby, v níž se celý příběh odehrává. Zvukové a světelné kulisy využívají inscenace v ideální možné míře jen tak, aby byly funkční a zbytečně diváka nerozptylovaly od ústředního Haidlerova výkonu.

Ze svého hlediska neváhám označit včerejší představení za to vůbec nejlepší, co jsme měli v rámci letošní Šrámkovy Sobotky z divadla zhlédnout. Nebýt prohřešku jednoho hloupého diváka, jenž si před vstupem do sálu zapomněl vypnout mobilní telefon a zvoněním pak opakovaně vyrušil jednu z nejdůležitějších pasáží představení, byl bych prost jakékoliv vážnější výtky. Takto budu apelovat jen tak, že vás znovu všechny požádám, abyste si příště před vstupem do divadla vypnuli své telefonní aparáty. Svou bezohledností rušíte ostatní, kteří přišli za kulturou. Díky!

Jakub Novosad

Milý deníčku,

včerejší večerní představení *Pan Theodor Mundstock* se mi velice líbilo. Hrál v něm Jaroslav Achab Haidler a představ si, že on to představení i režíroval. Je to takový fousatý pán, černý jak Máchovi *Cikáni*. Byl docela přesvědčivý a hrál moc dobře.

Myslím, že Ladislavu Fuksovi by se jeho inscenace docela líbila. Škoda, že už umřel. On ten Theodor Mundstock taky vlastně umřel,

Zmínila jste odbor památkové péče, solnice je tedy památkově chráněna?

Je, památkou byla vyhlášena celá budova bývalé radnice (č. p. 5), což bychom chtěli podtrhnout dalšími úpravami. Máme již připravené žádosti o granty, z nichž chceme získat peníze na novou fasádu celého bloku tvořícího jižní stranu náměstí Míru. Dále plánujeme vybudování šatna a toalet pro návštěvníky a výhledově snad také občerstvení. Propojením solnice se zahradou bychom pak vytvořili ucelený kulturní objekt.

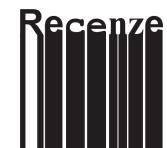
Ta budova má zajímavou historii – postavena byla v roce 1746 jako sklad soli, tomuto účelu sloužila do roku 1829 a v 50. letech 19. století byla přebudována na jeden z prvních výlučně divadelních sálů na českém venkově. Vystupovali tu místní ochotníci i kočovné soubory. Strop navržený v roce 1861 Josefem Mánesem bohužel vzal za své při adaptaci na kino už ve 20. letech. Dochoval se ale nákres, podle kterého by snad bylo možné výzdobu rekonstruovat. Možná by to byla zajímavá atrakce pro turisty...

Co je teď v tomto kontextu nejdůležitější?

Jsou to bohužel především peníze. Středisko městské kultury je příspěvková organizace, která svůj omezený rozpočet dělí mezi knihovnu, informační centrum a muzeum. Chci ale na tomto místě poděkovat novému zastupitelstvu Sobotky za přízeň a doufám, že se nám společně podaří dotáhnout celý záměr do zdárného konce.

Za rozhovor děkuje Jana Melková

Pesimistické ne-romány

Přednáška docentky Marie Mravcové byla cele věnována Šrámkovi a posluchačům tradiční výkladovou formou přiblížila problematiku cíleného pořušování konzervativních románových postupů ve Šrámkových prózách.

Ze způsobu dílčích poznámek jsem si zaznamenala několik pro mě zajímavých postřehů. Například to, že Šrámek žánr románu narůšoval sice paralelně s podobnými tendencemi ve světové literatuře té doby, jinak ale bez jejího většího vlivu. Přesněji řečeno, Šrámek nepochyběl znal Ibsena, Hamsuna, Čechova, ale dílem radikálních románových modernistů, např. Joyce či Woolfové, ovlivněn nebyl, ač jako autor pociťoval stejnou potřebu rozrušovat tradiční románové schéma. Jeho práce v tomto směru byla tedy spíše intuitivní a pramenila ze Šrámkova apriorního básnického naturelu.

Druhé, z mého hlediska velmi zajímavé konstatování vyplynulo až z přednášky jako celku, v momentu, kdy z dílčích a způsobem lehce útržkovitě působících glos k románům *Stříbrný vítr*, *Křížovatky*, *Past* a *Tělo* vyplynul závěr. Docentka Mravcová zde uzavřela velmi objevným zjištěním o Šrámkově až „nešrámkovském“ pesimismu v případech, kdy tento autor popisuje soužití muže a ženy. Ve všech zmíňovaných románech se jedná o vztah neharmonický a neharmonizovatelný; postavy, ač žijí třeba i vedle sebe, nežijí v souladu, neboť tento je s jejich kotypovými charaktery neslučitelný. Radostný lyrický prozitek, který je vlastní Šrámkovým hrdinům, nastává pouze ve stavu jejich osamění, je čistě individuální. Potvrdila jsem si tím pádem i to, že Šrámkův názor na románového hrdinu je odvážný a konzistentní. I když je Šrámek lyrick, rozhodně není kýčář.

Dopolední přednáška mi tedy poskytla mnoho zajímavých podnětů k přemýšlení. Podobně také navazující seminář, v němž docentka Mravcová citlivou formou zapojila účastníky do interpretace a umožnila jim tak hlubší prožitek z četby povídky *Oklamal*.

Alena Nováková

Konečně pravda o Svazu!

Recenze

Alternativou ke včerejšímu popřednáškovému semináři mohla být prezentace Svazu českých knihkupců a nakladatelů. Jeho tajemník Jiří Vedral, který přijel instituci představit, má zásluhu na tom, že přibližně hodinové setkání doznamoval proměny směrem k větší věcnosti a zajímavosti.

Neopomněl stručně přiblížit historii sdružení, sahající až do roku 1879, věnoval se však převážně přiblížení současné činnosti a stavu knižního trhu v ČR. Představil čtrnáctideník *Knižní novinky*, který SČKN zdarma distribuuje do všech knihkupectví, internetovou databázi *České knihy* (www.ceskeknihy.cz), metodiku sestavování žebříčků prodejnosti i každoročních statistik knižního trhu a veletrhu Svět knihy, alespoň stručně zmínil anticy Skřípečka a Skřípeček a další akce (soutěže, přehnášky, akce na podporu čtení), na nichž se svaz podílí.

Vedral přehledně a zajímavě nastínil strukturu českého knižního trhu i jeho hlavní problémy. V loňském roce u nás vyšlo 17 392 titulů, náklad bývá však až na výjimky typu Harryho Pottera, Michala Viewegha či mimořádně úspěšných kuchařských knih poměrně malý, nepřesahuje 15–20 tisíc kusů, a „životnost“ novinek je krátká – po půl roce na pultě je kniha považována za neprodejnou. Největší podíl na tom mají nakladatelství Euromedia Group, MoBa (jejíž převážně sešitová produkce se však neprodává v knihkupectvích, nýbrž v trafikách) a Grada (počítacová, lékařská a hobby literatura). Převládají knihy domácí, překládá se nejčastěji z angličtiny či francouzštiny. V loňském roce však vyšly také ojedinělé překlady například z rumunštiny (*Simeon výtažník*, který se stal Knihou roku v soutěži Magnesia Litera), běloruštiny, katalánštiny, jidiš či korejštiny a hned několik překladů z „mrtvé“ latiny. Latina ostatně posledních 15 let vede také pořadí nejprodávanějších slovníků. Podobně jako učebnice, které jsou – zvláště v případě, že jsou určeny žákům základních škol – sázkou na jistotu, mají i latinské slovníky stálou skupinu odběratelů, tvořenou především studenty přírodovědných oborů vysokých škol.

Hlavní problémy, se kterými se nakladatelé potýkají, se točí kolem autorských práv a nekalé soutěže (ať se jí dopouštějí velké obchodní řetězce, nebo vydavatelé typu Vlastimila Svobody z Ottova nakladatelství, který čelí žalobě hned v několika soudních sporech, mj. s Albatrosem kvůli pirátskému vydání Harryho Pottera). Sami sobě mnohdy škodí nízkou jazykovou úrovní publikací. Řada nakladatelství (i vydavatelství) propouští korektory, redaktoři jsou při čtení tlačení velmi krátkými termíny a v případě překladů pracuje z časových důvodů na jedné knize leckdy několik lidí, což může vést k významovým posunům nebo vytrácení souvislostí mezi kapitolami.

Poměrně malý počet účastníků umožňoval reagovat na dotazy a podněty z publika příběžně, aniž by prezentace ztratila svůj tvar. Poslední otázka ze sálu pak ideálně korespondovala s plány SČKN,

Reportáž z cesty za metafyzičnem

Básník opravdu dorazil a různorodý dav shromážděný před vraty soboteckého kostela se vydal hledat prostor „za kostelem“. Jak jsme kostel zprava pomalu obcházel, veřejný prostor se měnil v prostor soukromý, farský. A zpočátku nesourodý chichotající dav začal básníku naslouchat. Prvotní, iniciační zkoušky hraničily s trapností. Co je toto za květinu, zeptal se básník. Někdo vykřikl hortenzie a byl pochválen. A zde, tady, ano, pozor, co je toto, ano, popelnice, jakou má barvu, ano, zelenou, jak jinak. Po prvních krocích se prostor začal odkrývat, až jsme dosáhli rajské zahrady, kde k nám symboly tiše promlouvaly. Uprostřed zahrady stálajabloň a pod ní šnek, kterého nám básník zbožně ukázal. Shaga ho zašlápnul. Poznání a smrt. Básník se zrakem upřeným na nebe si tragédie v trávě nevšiml a řekl, hvězdy uzrály. O kousek dál jsme se zastavili u kříže, který nasvícen baterkami a mobily „dýchal“. Hledači metafyziky se rozptýlili po zahradě a postupně se vytratili do „jiné zahrady“, na rum. Kdo tomu byl otevřen, možná kouskem své bytosti zahlédl tajný smysl věcí, ale ani samotný básník nepřekonal metafyzičkou překážku, plot, jehož bolestné přeletezení nás vrhlo z rajské zahrady do občanského života ohlašovaného státní vlajkou. Ještě teď z redakce slyšíme spojity kruh v jednom zpěvu z radosti z poznání...

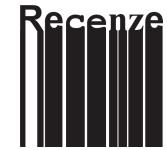
Lucie Koryntová

„Když žijem, smrt není“...

Nejznámější jeviště adaptace *Pana Theodora Mundstocka*, románové prvotiny Ladislava Fukse, se po tříadvaceti letech od premiérového uvedení objevila i u nás na Sobotce. Autorem úpravy je herec Jaroslav Achab Haidler, jenž si celou inscenaci sám zrežíroval a zároveň se obsadil i do hlavní a jediné role – role Theodora Mundstocka. Českého Žida, který se již smířil se svým nevyhnutelným transportem do některého z nacistických koncentračních táborů. To ale ještě neznamená, že by na svůj život rezignoval. Právě naopak. Přestože si od cesty neslibuje nic moc příjemného, nebere lágr jako stanici konečnou. A tak tráví veškerý svůj čas v intenzivní snaze připravit se co nejlépe na vše, co by ho v místech, od kud není cesta zpět, mohlo čekat. Žije v přesvědčení, že se jedná o nejlepší způsob, jak obstát v této přetěžké životní zkoušce. Ač možná místy naivní, je tato víra natolik pozitivní, že pomáhá Mundstockovu blízkému židovskému okolí, obzvlášť rodině Sternových, k nimž chodí vykládat budoucnost z karet. Budoucnost v barvách co nejrůžovějších. Od svého optimistického vidění světa neustoupí ani ve chvíli, kdy je rodina Sternových transportována a on se musí postarat o jejich syna Šimona. Způsob péče? Příprava na transport. Mundstock se tak dostává do role učitele – své poznatky předává další generaci. Cílem je přežít. Veškeré usilí přijde vnitře ve chvíli, kdy Theodor při cestě na transport zahyne pod koly automobilu. Osud někdy mírá smysl pro černý humor.

Ačkoliv by se to mohlo zdát, postavu Theodora Mundstocka nelze označit za hrdinskou v pravém smyslu slova – celá jeho revolta spočívá pouze v odlišném vnímání reality. Okolní svět mu nevyhovuje, a tak si vytvořil svůj vlastní. Takový, v němž má šanci na přežití. Ke

Petr Král uvedl svou sbírku *Presuny* tvrzením, že dobré souzní s chaotickým přesouváním mezi sokolovnou a zahradou a že ho po-těšila slova jedné z dam: „Já už těch přesunů mám dost!“ O „prostoru za kostelem“, kde se nachází zahrada, básník řekl, že je těžké určit, čím se vlastně ohraničuje, kde ono „za kostelem“ je a kde už není. Z deště, rezonujícího s motivem deště v básních, se stalo plátno, na kterém se promítal mihotavý obraz naší existence. Účinek Králové poezie by byl silnější, kdyby se recitovala za chůze (snad se nám to vyplní, básník nám totiž přislíbil půlnocní procházku „za kostel“), neboť Petr Král je básník chodec. Svědčí o tom názvy sbírek, z kterých četl ukázky: *Svědek stmívání* s podtitulem *Pěší román* (2006) a *Presuny* (2005).

Básník prochází, pozoruje a v sedí a banalitě zahledá poezii. Základním stavebním prvkem básní je prostor, v němž se odehrávají dva děje: míjení a znehybnění. Jsou to dva póly, jež mají další charakteristiky, mezi nimiž je sbírka napjata. Napjata mezi prózou a poezii, mezi průběhem a utkvěním v čase, mezi příběhem a metafyzi-kou, mezi situací a obrazem. Básník prochází, zastavuje se a sděluje nám okamžiky, kdy se ze situací stávají obrazy, okamžiky, v nichž jednotlivé prvky, věci, gesta, přestávají být okolnostmi děje, ale stávají se jedinečnými, za sebe promlouvajícími existencemi. Jsou to okamžiky, kdy „holé obrysy světa navždy nabýly přesnosti v povzdechu chvíle“. To, co Petr Král nazývá „pěší metafyzikou“.

Ná závěr nechám básníka, aby o ní sám promluvil: „Od procházky po předměstí po návštěvu restaurace nebo přecházení mostu se texty soustředí na ty klíčové momenty našich výprav a přesunů, v nichž vnější událost přechází ve vnitřní dobrodružství: na okamžiky tichých závratí, kdy jako by se naše všední gesta náhle podílela na neznámém, ale podstatném rituálu a kreslila v okrajích světa šifru jeho tajemství“ (*Svědek stmívání*).

Lucie Koryntová

Petr Král: Neděle

Jak jen to bylo? Najednou chyběl konec;
nic než zimní park, houstonoucí kresba stromů,
mrázivé a šedé zívání prázdných ulic.
K němu jsme šli a nikdo náhle nebyl; vázli jsme
v osleplém vzduchu, poselství nebylo s to přelézt
zesinalou cestu. Neděle na všem ležela
jako nepohnutá masa. Kdo řekl, že se v ní rozsvěcelo
chladem? Jen okraj, napůl už v šeru,
zbýval pro zchvácený šramot hrdinů. Kdesi v hloubi
domů zkřížili občas za nás
cinkající vidličky a nože. Někdo dál v přítmí
nehlučně čmáral křídou
po šedé budoucího saka.

(ze sbírky *Svědek stmívání*)

jimiž je pořizování a distribuce (výhledově prostřednictvím internetu) zvukových nahrávek knih – primárně literární klasiky, vybraných knih pro děti (které jsou považovány za hlavní cílovou skupinu), v případě světové literatury také v originálech. Naproti tomu s elektronickými knihami se ani výhledově nepočítá.

Jana Melková

„Šrámkovci“ na kulturním putování

Ve středu 4. července odpoledne se EXOD téměř v plném počtu vydal za kulturou do okolí Sobotky.

Již ve 12.00 vyrazil semilský zájezdový autobus, nejprve za K. J. Erbenem do Miletína. Navštívili jsme Erbenův rodný domek a vyslechli pozorně pouťavý výklad. Další zajímavé zastavení patřilo Muzeu ochotnického divadla tamtéž. Bylo pro nás objevem. Viděli jsme nejen sbírku plakátů a různých tisků, největší obdiv však sklidily opony, kostýmy a nejrůznější rekvizity. Zbyl čas i na nákup miletínských modlitbíček, vynikajícího místního perníku.

Třetím zastavením byl původně románský kostelík sv. Petra a Pavla v Byšičkách, spojený s prohlídkou vesnického hřbitůvku s hroby spisovatelky Leontýny Mašínové a hudebního skladatele Karla Moora.

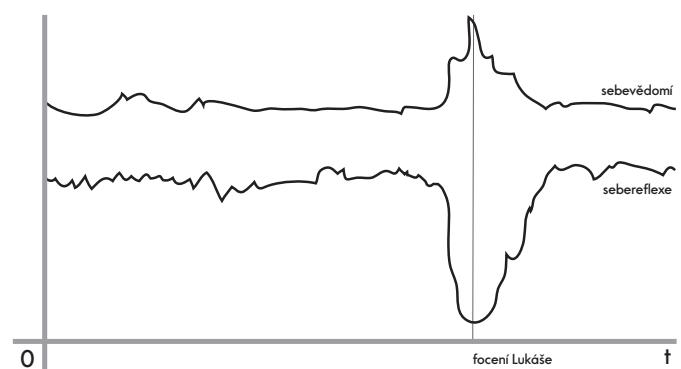
Čtvrté zastavení ve Vokšicích ve výtvarné Galerii pana Josefa Bucky u sběrny kovošrotu a zámečku s výstavou obrazů Karla Šlengra bylo zajímavým vyvrcholením celého výletu.

Výprava se v 17.45 spokojeně a šťastně vrátila zpět do Sobotky k dalším festivalovým programům.

Výletu zdar a příště zase!

Jana Köhlerová

O čem a v čem psát

Když má v redakci Splav!u sebevědomí převahu nad seberreflexí (což není až tak řídký jev, viz graf za předvčerejšek), příležitostně se holedbáme, že zásadním způsobem pozvedneme úroveň příštího ročníku literární soutěže Šrámkovy Sobotky tím, že se ho zúčastníme a pochopitelně obsadíme stupně vítězů. Z tohoto důvodu také monitorujeme její vyhlášení. Přede vším proto,

abychom zkusili odhadnout, jak naše vítězná díla vyzní v pásmu *Chci být i kýmsi čten*, ale také chceme trochu prokouknout i vlastní princip soutěže.

Závěr pozorování je jednoznačný – je sice jistě důležité mít o čem psát (což je podle porotce Petra Stančíka slabina nejen této soutěže, ale současného psaní obecně), určitě se hodí umět dát obsahu patřičnou formu, ale hlavně je prostě image autora. Když si Ondřej Hník na vyhlášení vezme ponožky do sandálů, těžko může očekávat více než čestné uznání. Měl si vzít příklad z Barbory Štanclové – pánský klobouk, copánky, pírka ve vlasech, tak má vypadat vítězná básnířka!

Překvapivý je počet účastníků soutěže, kteří byli oceněni jak v loňském, tak v letošním ročníku. Na jednu stranu to lze považovat za dobrou vizitku téhoto autorů, jejich úspěch zjevně nebude zcela náhodný. Na druhou stranu to je ale také důvod pokusit se stojaté soutěžní vody trochu rozvířit (psáno v lokálním minimu redakční sebereflexe).

P. S.: Nelze zcela vyloučit, že od tohoto článku někdo očekává zmínění výsledků soutěže. Tedy poezie: třetí Tejklová, druhá Petrlová, první Štanclová. Próza: třetí Paflapé, druhá Jirásková, první nikdo. Kategorii teoretických prací opět vyhrála jediná přihlášená práce.

P. P. S.: Spořitelna + mikrofon = zlo.

Ondřej Šmejkal

My všichni, kteří milujeme Šramka...

...jsme se včera v rámci improvizace nakonec sešli v solnici. Přestože i tam nás dostihly zvuky jazz-bandu pronikající neustále otevíranými a navíc vracajícími dveřmi, považuji tuto část odpoledního programu za nejemotivnější moment celého festivalu.

Haně Kofránkové a Alfredu Strejčkovi se podařilo navodit příjemně intimní atmosféru hned zpočátku, při vzpomínání na režiséra rozhlasových her Josefa Melče. Tento sobotecký rodák (který se, bohužel, zatím neocitl na seznamu vzácných osobností pochovaných

na místním hřbitově) natočil v rámci četby na pokračování Stříbrný vítr. Právě před třiceti lety a právě s Alfredem Strejčkem. Ten spolu s paní Kofránkovou vzpomínal na svého přítele Josefa Melče a také se vyznával ze svého vztahu k Aničce Jany Rybářové a ke Stříbrnému větru vůbec. Povídání bylo prokládáno ukázkami z inscenace. Soudíš-li, milý čtenáři, že to asi musela být pěkná nuda, velmi se pleteš. Bylo pro mě zážitkem poslouchat pana Strejčka a pozorovat, jak se s léty vyvíjel jeho vztah ke Šramkovi, jak se stále nechává jeho dilem dojímat. Nejen to – nechala jsem se dojmout také. Když zněla solnicí slova poslední kapitoly Stříbrného větru, čtená nejprve Alfredem

Strejčkem v režii Josefa Melče a poté tímtéž interpretem o třicet let starším, sžila jsem se znovu s Jeníkem Ratkinem. Chtěla jsem připojit s oklamánym, odhodlaným a tak dále. Ale přívlastků by bylo mnoho a nikdy by přesně nepopsaly to, co dokázal vyjádřit Alfred Strejček svým přednesem. Před třiceti lety i včera.

Zaznělo také několik básní, včetně Splavu, a na závěr ještě vzpomínka na Josefa Foglara,jenž by se zítra dožil sta let. Ukázka, v níž malí kluci přemítají o tom, jaké to bude, až budou staří a tlustí, byla dojemnou tečkou za celým pořadem. Přestože jsme stále balancovali na hranici sentimentu a patosu, Hana Kofránková nás laskavě vedla a dokázala přesně vycítit, kdy by toho bylo už moc. Přestože jsem si od včerejšího odpoledne slibovala podstatně méně než například od předvčerejšího večera, odnesla jsem si silný zážitek – překvapená sama sebou, že ke mně Šramek promlouvá více než vaginy.

Kateřina Veselovská

Petr Král

Poezie Petra Krále (*1941), který včera četl své verše na zahrádce Šramkova domu, se podle mého čítání tak úplně nehodí do Sobotky. Je to totiž poezie předměstí, sedí, stmívání, dopravních prostředků, souhrnně řečeno míst-nemíst (času-nečasu, baryvy-nebarvy), kde ještě něco je a zároveň už není, kde jsme a už odcházíme. Sobotka básnicky je pro mě holanovská, hejdovská, je to parte příbětu na věkovité lípě, jež oprší a po čase je přelepeno pozvánkou na oslavy dětského dne. Přesto Petr Král dokázal vytvořit prostor, v němž se poezie prolnula s realitou, ba co víc, v němž dokonce vystala poezie okamžiku.

